

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О ДИНАРИЗАЦИЈИ ФИНАНСИЈСКОГ СИСТЕМА СРБИЈЕ

Јун 2018. године

Август 2018. године

Уводна напомена

Већа употреба динара у финансијском систему Србије и боља усклађеност валутне структуре прихода и расхода небанкарског сектора побољшале би степен финансијске стабилности земље, умањиле ризик од промене девизног курса у најрањивијим секторима привреде и повећале ефикасност монетарне политике. Да би се процес динаризације подржао, Народна банка Србије и Влада Републике Србије потписале су априла 2012. *Меморандум о стратегији динаризације финансијског система Србије*.

У складу с тим документом, Народна банка Србије и Влада Републике Србије обавезале су се да прате и анализирају кретање степена динаризације, као и да редовно извештавају јавност о употреби динара у домаћем финансијском систему. С тим циљем, Народна банка Србије тромесечно припрема и објављује *Извештај о динаризацији финансијског система Србије*, као једно од помоћних средстава комуникације с јавношћу. Тим извештајем, јавност се упознаје с дешавањима у сегменту динарског тржишта и указује се на мере и активности које су тржишни учесници и регулаторни органи предузели, или ће предузети, ради подршке процесу динаризације. Омогућавањем да наведене информације буду доступне јавности, боље се разуме зашто је неопходно да се заштитимо од ризика промене девизног курса, као и зашто су неопходне мере и активности које ће Народна банка Србије и Влада Републике Србије предузимати како би се процес динаризације финансијског система Србије подстакао.

Извештаји о динаризацији финансијског система Србије доступни су јавности на интернет презентацији Народне банке Србије (www.nbs.rs).

Стратегија динаризации

Стратегија динаризации у Републици Србији заснива се на активностима које се могу објединити у три међусобно повезана стуба.

Први стуб стратегије динаризации најопштијег је карактера, али је уједно и најважнији. Мере у оквиру овог стуба подразумевају активности усмерене ка успостављању макроекономског окружења које карактеришу ниска и стабилна инфлација, стабилан финансијски систем и одржив привредни раст.

Други стуб стратегије обухвата мере усмерене на активно промовисање динарских инструмената и тржишта, с посебним акцентом на развој тржишта динарских обвезница. Развој динарске криве приноса важна је окосница овог стуба.

Трећи стуб има за циљ унапређење заштите од постојећих девизних ризика у небанкарском сектору и дестимулисање даљег јачања тих ризика. Народна банка Србије ће предводити напоре у овој области, сарађујући с банкарским сектором у увођењу и развоју основних инструмената заштите од девизног ризика и на међубанкарском тржишту, и у пословању с клијентима.

СКРАЋЕНИЦЕ КОРИШЋЕНЕ У ОВОМ ИЗВЕШТАЈУ

д.с. – десна скала

ЕБРД – Европска банка за обнову и развој

л.с. – лева скала

млн – милион

млрд – милијарда

п.п. – процентни поен

Т – тромесечје

ХоВ – хартије од вредности

Не наводе се друге општепознате скраћенице.

Садржај

I. Динаризација финансијског система Србије	1
1. Динаризација пласмана	1
Пласмани привреди и становништву	1
Новоодобрени кредити привреди и становништву	3
2. Динаризација депозита	4
Депозити привреде и становништва	4
Новоположени депозити привреде и становништва	5
Динарска и девизна штедња	7
Да ли је исплативије штедети у динарима или у девизама	8
3. Динаризација јавног дуга	9
Валутна структура јавног дуга	9
Примарно тржиште државних ХоВ	9
Секундарно тржиште државних динарских ХоВ	10
II. Инструменти заштите од девизног ризика	11
1. Свop аукције девиза Народне банке Србије	11
2. Коришћење инструмената заштите од девизног ризика	12
Табела А. Показатељи динаризације пласмана, кредита и депозита	13
Табела Б. Валутна структура штедње становништва и јавног дуга	13
Табела В. Преглед мера и активности које иду у прилог повећању динаризације	14
Списак графикана и табела	16

I. Динаризаација финансијског система Србије

Степен динаризаације укупних пласмана привреди и становништву смањен је у Т2. Смањен је и степен динаризаације јавног дуга, али пре свега под утицајем курсних разлика. Са друге стране, у истом периоду повећана је динаризаација новоодобрених кредита привреди и становништву, као и динаризаација депозита привреде и становништва (и по постојећим и по новим пословима).

Смањење динаризаације укупних пласмана привреди и становништву у Т2 је последица наставка смањења динаризаације пласмана привреди – раста валутно индексираних кредита, односно смањења динарских кредита – добрим делом због спроведених отписа проблематичних динарских потраживања и њихове продаје лицима ван банкарског сектора. Динаризаација новоодобрених кредита привреди и становништву у истом периоду наставила је да се повећава, подстакнута наставком раста динарског кредитирања становништва.

Динаризаација депозита привреде и становништва – по постојећим и новим пословима, повећана је у Т2. То је резултат раста динарских депозита, чему погодује остварена макроекономска стабилност, економски раст и побољшање стања на тржишту рада.

Држава је у Т2 повећала свој дуг по основу емитованих динарских ХоВ, а раздужила се у инострану валути, с тим да је степен динаризаације јавног дуга незнатно смањен услед јачања долара према еuru и динару.

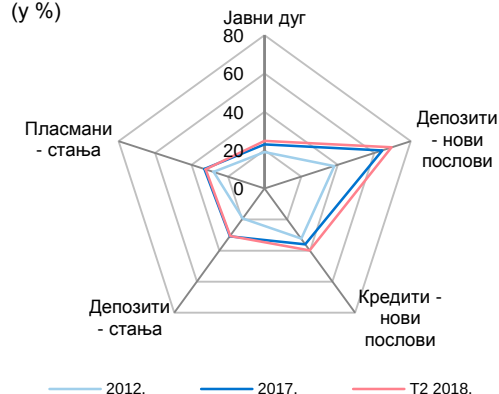
1. Динаризаација пласмана

Динаризаација пласмана привреди и становништву смањена је у Т2. То је последица већег одобравања валутно индексираних и девизних кредита привреди, као и смањења динарских пласмана – због доспећа раније одобрених кредита и отписа проблематичних динарских кредита односно њихове продаје лицима ван банкарског сектора. У истом периоду, повећано је учешће динарских кредита у оквиру новоодобрених кредита привреди и становништву.

Пласмани привреди и становништву

Пласмани привреди и становништву су у Т2 2018. повећани за 49,1 млрд динара, што представља најдинамичнији тромесечни раст од Т4 2015. Раст пласмана вођен је у највећој мери растом валутно индексираних и девизних пласмана (за 37,4 млрд динара). Динарски пласмани повећани су у мањој мери (за 11,8 млрд динара), па је њихово учешће у укупним

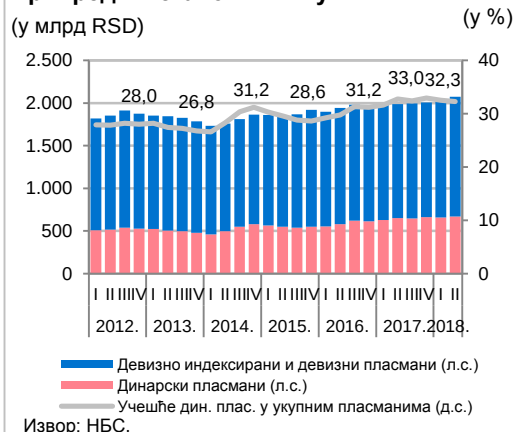
Графикон I.1. Показатељи динаризаације* (у %)

*Све категорије изузев јавног дуга односе се на привреду и становништво. У оквиру сваке категорије - учешће динарске компоненте у износу укупне категорије.

Извор: НБС, Министарство финансија.

Графикон I.1.1. Учешће динарских пласмана у укупним пласманима привреди и становништву

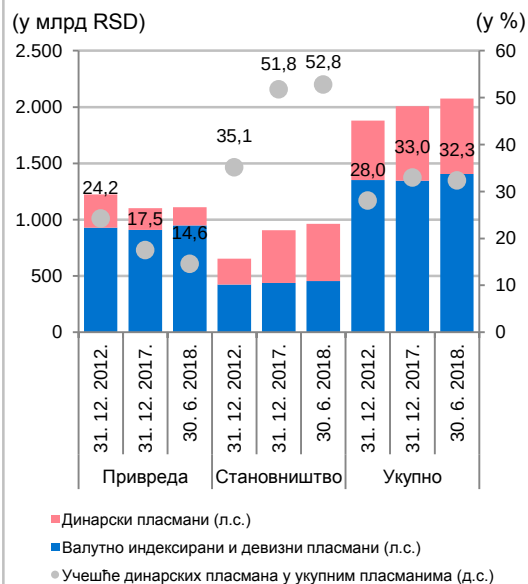
пласманима привреди и становништву смањено за 0,2 п.п., на 32,3%, колико је износило крајем Т2. У поређењу с крајем 2017, овај показатељ је у Т2 био мањи за 0,7 п.п., док је међугодишње смањење нешто мање изражено (за 0,5 п.п.).

По искључењу ефекта промене девизног курса, степен динаризації пласмана привреди и становништву такође је смањен – крајем Т2 износио је 32,2%, или за 0,2 п.п. мање него крајем претходног тромесечја¹.

У секторској структури пласмана, у Т2 је посебно био изражен раст пласмана становништву - за 38,1 млрд динара, што је најдинамичнији квартални раст у протеклих осам година. Овај раст је већим делом резултат - до сада највишег тромесечног раста динарских пласмана² (за 27,9 млрд динара), услед наставка динамичног одобравања готовинских кредита (укључујући кредите за рефинансирање), који се по правилу одобравају - у динарима (99%) и на рокове отплате дуже од пет година (79%). Динарски пласмани су чинили већи део пласмана становништву (52,8%), при чему је њихова заступљеност у Т2 повећана (за 0,9 п.п.) у поређењу с претходним тромесечјем. Стање валутно индексираних и девизних пласмана становништву забележило је скромнији прираст од динарских пласмана (за 10,2 млрд динара), а већи део тог прираста односи се на стамбене кредите, који се углавном одобравају уз примену валутне клаузуле.

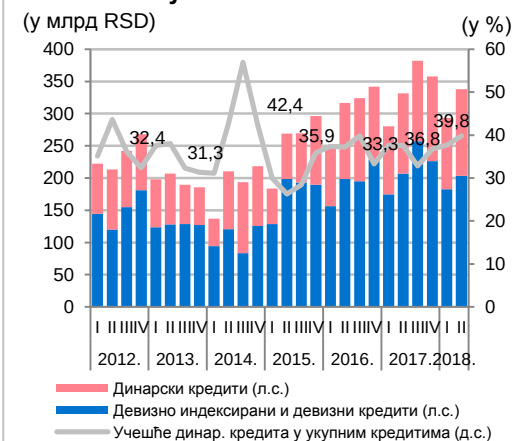
Пласмани привреди су у Т2 такође повећани (за 11,1 млрд динара). У структури пласмана привреди, настављен је тренд раста валутно индексираних и девизних пласмана. Током Т2, ови пласмани повећани су за 27,2 млрд динара, пре свега услед већег одобравања кредита намењених за финансирање инвестиција и обртних средстава, у условима убрзања раста економске активности. У истом периоду, динарски пласмани су наставили да бележе пад (за 16,1 млрд динара у Т2), делом због доспећа раније одобрених динарских кредита – махом кредита за ликвидност и обртна средства, за које је, у поређењу с кредитима за остале намене, карактеристичан већи степен динаризації. Поред тога, у Т2 је настављен отпис проблематичних кредита у билансима банака, односно њихова продаја лицима ван банкарског сектора, што је такође утицало на смањење динарских пласмана. Наведена кретања условила су наставак смањења учешћа динарских пласмана у укупним пласманима привреди. Овај

Графикон I.1.2. Секторска структура пласмана

Извор: НБС.

Графикон I.1.3. Учешће динарских кредита у новоодобреним кредитима привреди и становништву

Извор: НБС.

¹ Обрачунато по курсу динара према евр, америчком долару, швајцарском франку, британској фунти и јапанском јену на дан 30. септембра 2014, ако се узме у обзир валутна структура потраживања по основу кредита.

² Подаци су расположиви почев од Т4 2008. године.

показатељ је у Т2 смањен за 1,6 п.п., и крајем јуна износио је 14,6%.

Новоодобрени кредити привреди и становништву

Обим новоодобрених кредита привреди и становништву у Т2 био је већи него у претходном тромесечју. Реализовано је 338,1 млрд динара новоодобрених кредита, што је за 44,7 млрд динара више него у Т1 2018.

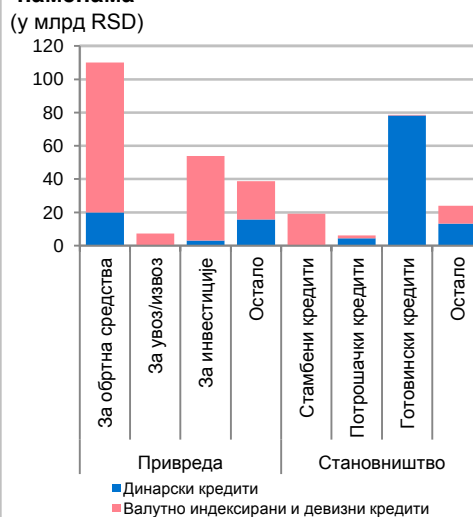
У структури новоодобрених кредита привреди и становништву, износ динарских кредита је повећан у нешто већој мери од валутно индексираних и девизних кредита (за 24,1 млрд динара и 20,6 млрд динара, респективно), што се одразило на раст динаризаације тих кредита (за 2,1 п.п., на 39,8%). Динаризаација новоодобрених кредита расте треће тромесечје заредом и виша је него у Т2 2017. за 2,2 п.п., а у односу на читаву прошлу годину за 3,8 п.п. (када је у просеку износила 36,0%).

Банке су и у Т2 већи део новоодобрених кредита пласирале привреди (210,2 млрд динара), при чему је тај износ био већи него у претходном тромесечју (за 27,2 млрд динара). Повећање је забележено код валутно индексираних и девизних кредита (за 20,3 млрд динара), као и код динарских кредита (за 6,9 млрд динара) свих намена. Степен динаризаације тих кредита због тога је повећан (за 1,1 п.п., на 18,4%).

Посматрано по наменама, највећи раст остварен је код кредита за финансирање обртних средстава, који су у Т2 чинили више од половине укупно одобрених кредита привреди (52,4%). Повећање износа тих кредита било је израженије за кредите одобрене у девизном знаку него за динарске кредите, чему је ишло у прилог смањење њихове цене (за 0,2 п.п., на 2,6%). Износ новоодобрених динарских кредита за ову намену је у Т2 такође повећан, и поред тога што су одобравани по нешто вишим каматним стопама него у Т1 (у просеку за 0,2 п.п., тј. 4,6%). За ове кредите је, у поређењу с кредитима одобреним привреди за остале намене, карактеристичан највећи степен динаризаације (18,1%), а овај показатељ је и додатно повећан у Т2 (за 1,3 п.п.).

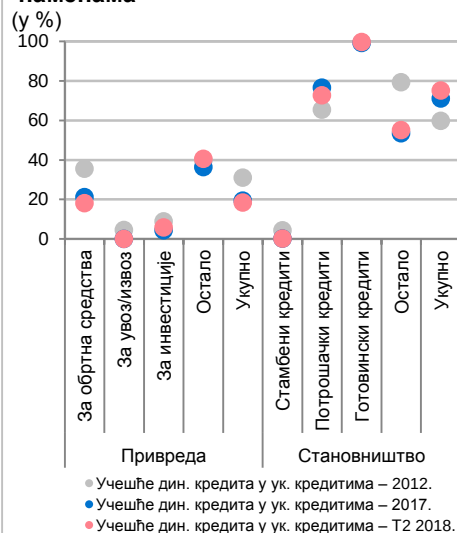
Инвестициони кредити су у Т2 чинили око четвртине новоодобрених кредита привреди, а свега нешто више од 5% тих кредита је одобрено у динарима. Разлог томе свакако је чињеница да се ови кредити, у оквиру постојећег инвестиционог циклуса, углавном користе за финансирање увоза опреме, који се плаћа у девизама. Просечна каматна стопа на ове кредите

Графикон I.1.4. Новоодобрени кредити привреди и становништву у Т2 2018, по наменама

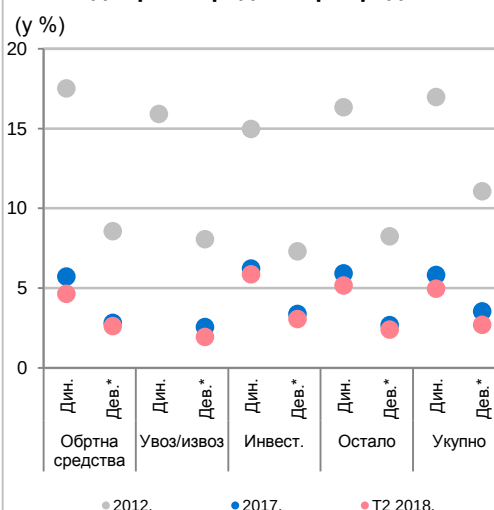
Извор: НБС.

Графикон I.1.5. Динаризаација новоодобрених кредита привреди и становништву, по наменама

Извор: НБС.

Графикон I.1.6. Каматне стопе на новоодobreне кредите привреди

*Валутно индексирани и девизни кредити.

Извор: НБС.

у еврима износи 3,0%, док је цена динарских кредита - 5,9%.

У Т2 је повећан и износ новоодобрених кредита становништву. Одобрено је 127,9 млрд динара кредита, што је за 17,4 млрд динара више него у Т1. Готово целокупно повећање новоодобрених кредита становништву резултат је раста динарских кредита (за 17,2 млрд динара), чије је учешће у укупном износу новоодобрених кредита становништву због тога повећано (за 3,7 п.п., на 75,1%).

Највише је интензивирано одобравање готовинских кредита и кредита за рефинансирање (за 15,6 млрд динара), који се и даље по правилу одобравају у динарима (99%). Притом, каматне стопе на динарске кредите за ту намену додатно су снижене (за 0,3 п.п. у Т2, на 10,6%), у складу са ублажавањем монетарне политике Народне банке Србије.

Банке су у Т2 одобриле приближно исти износ стамбених кредита као у претходном тромесечју (19,1 млрд динара). Ови кредити се и даље по правилу одобравају уз уговарање валутне клаузуле. Каматна стопа на динарске стамбене кредите у просеку износи 5,3%, док је на кредите индексиране валутном клаузулом, у просеку, 2,8%.

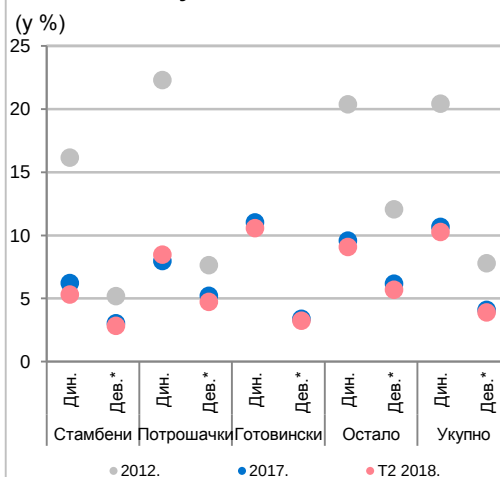
2. Динаризација депозита

Степен динаризације депозита привреде и становништва већи је у Т2 него у Т1. То је резултат раста динаризације депозита становништва, којој погодује наставак раста динарске штедње.

Депозити привреде и становништва

Након смањења депозита привреде и становништва у банкама у Т1, који је делом био сезонски условљен, у Т2 2018. забележен је њихов раст. Крајем Т2, износ депозита достигао је 2.072,9 млрд динара, што је за 76,0 млрд динара више него три месеца раније. И поред тога што је, номинално посматрано, раст валутно индексираних и девизних депозита у Т2 (за 39,4 млрд динара) био израженији од раста динарских депозита, који су такође знатно повећани (за 36,5 млрд динара) - повећана је динаризација укупних депозита привреде и становништву (за 0,6 п.п.) на 30,5%. Ово учешће је и даље нешто мање него крајем прошле године (за 0,3 п.п.), али се, међугодишње посматрано, ипак бележи раст (за 2,0 п.п., са 28,5% у Т2 2017). По искључењу ефекта промене девизног курса, учешће динарских депозита у укупним депозитима привреде и становништва повећано је за 0,7 п.п., на 30,5%.

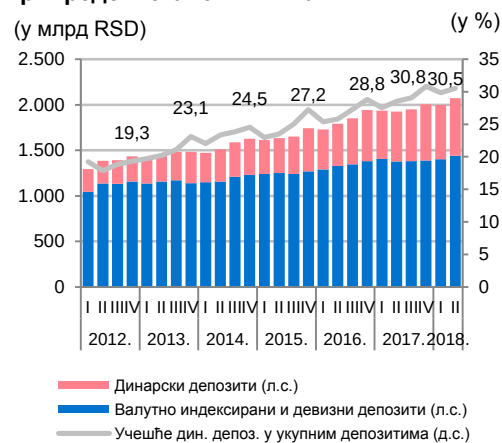
Графикон I.1.7. Каматне стопе на новоодobreне кредите становништву

*Валутно индексиране и девизни кредити.

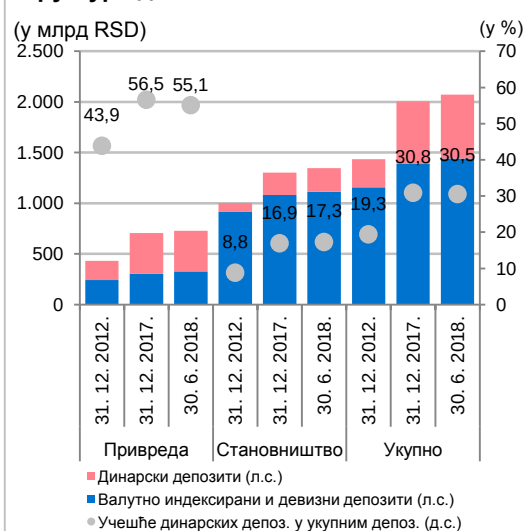
Извор: НБС.

Графикон I.2.1. Учешће динарских депозита у укупним депозитима привреде и становништва

Извор: НБС.

Графикон I.2.2. Секторска структура депозита

Извор: НБС.

Повећање депозита у Т2 било је вођено растом средстава на рачунима привреде (за 49,1 млрд динара). Посебно је био изражен раст девизних депозита (за 244,5 млн евра), који је био карактеристичан за предузећа из свих области привреде, а посебно за предузећа из области прерађивачке индустрије и енергетике. Томе су допринели добри извозни резултати, као и приливи по основу страних директних инвестиција и задуживања у иностранству. Повећани су и динарски депозити привреде (за 21,1 млрд динара). При томе, највише су повећани трансакциони динарски депозити предузећа из области прерађивачке индустрије, трговине и саобраћаја, чему погодује убрзани раст економске активности. Раст девизних депозита нешто интензивнији од раста динарских депозита предузећа у Т2 условио је смањење степена динаризації депозита привреде (за 0,9 п.п.), на 55,1%, колико је износио крајем јуна.

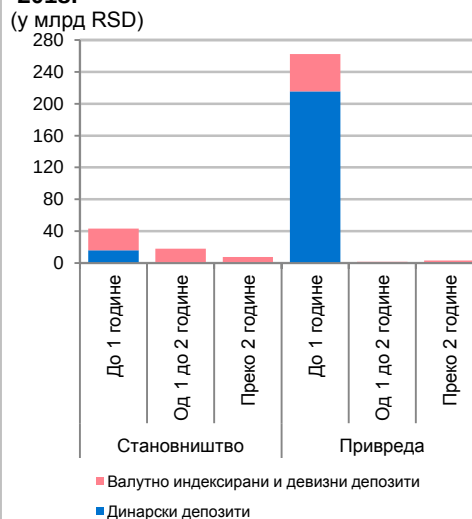
Депозити становништва су у Т2 такође порасли (за 26,8 млрд динара), предвођени растом динарских депозита (за 15,5 млрд динара). Слично као и код привреде, повећање динарских депозита становништва посебно је изражено код најликвиднијих категорија депозита – на трансакционим рачунима (за 13,4 млрд динара), а у оквиру динарске штедње на рачунима по виђењу (за 1,3 млрд динара). Расту ових категорија депозита доприносе повољна кретања на тржишту рада, као и ниски опортунитетни трошкови држања ликвидних депозита. Износ валутно индексираних и девизних депозита становништва повећан је у мањој мери у поређењу с динарским депозитима (за 121,1 млн евра, тј. 11,3 млрд динара). Учешће динарских депозита у укупним депозитима становништва због тога је у Т2 повећано (за 0,8 п.п.) на 17,3%, што представља до сада највиши ниво тог показатеља.³

Новоположени депозити привреде и становништва

Привреда и становништво су током Т2 орочили код банака 336,3 млрд динара нових депозита, што је за 7,1 млрд динара мање него у претходном тромесечју. Смањење новоположених депозита привреде и становништва резултат је нешто мањег депоновања валутно индексираних и девизних депозита (за 8,9 млрд динара). Износ новоположених динарских депозита повећан је (за 1,8 млрд динара), што је допринело расту њиховог учешћа у новоположеним депозитима

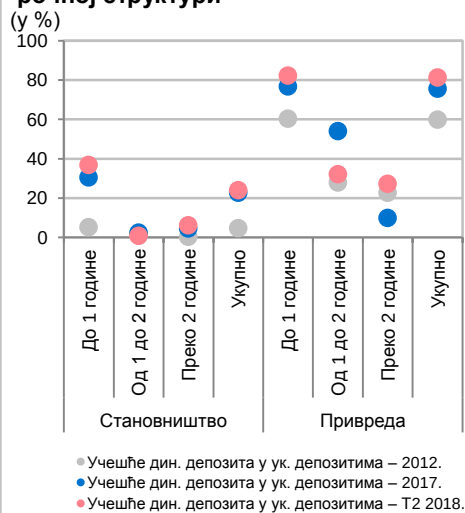
³ Подаци су расположиви од Т4 2008.

Графикон I.2.3. Рочна структура новоположених депозита привреде и становништва у Т2 2018.

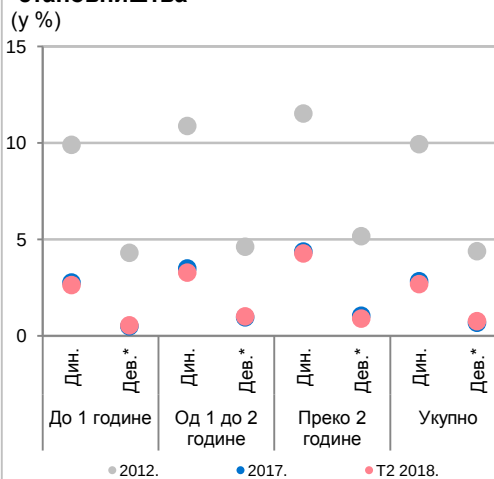
Извор: НБС.

Графикон I.2.4. Динаризация новоположених депозита привреде и становништва, према рочној структури

Извор: НБС.

Графикон I.2.5. Каматне стопе на новоположене орочене депозите становништва

*Валутно индексирани и девизни депозити.

Извор: НБС.

(за 2,0 п.п.) на 69,5%. У поређењу с прошлом годином, ово учешће је у Т2 повећано (у просеку у 2017. износило је 64,3%, а у Т2 2017. 61,6%).

Смањење износа новоположених депозита у Т2 првенствено је последица мање интензивног депоновања средстава становништва (за 6,8 млрд динара). У Т2 су смањени новоположени девизни улози (за 8,5 млрд динара), што је делом неутралисано већим депоновањем динарских улога (за 1,7 млрд динара). Степен динаризації новоположених депозита становништва због тога је повећан (за 4,3 п.п., на 24,0%). Посматрано на годишњем нивоу, учешће динарских новоположених депозита грађана било је више него у 2017. години (када је износило 22,7%), а незнатно ниже него у Т2 прошле године (када је износило 24,2%).

У структури новоположених девизних депозита становништва, смањен је износ средстава свих рокова доспећа. Највише је смањен износ депозита положених на рокове краће од једне године, који су, у складу са својим значајем у структури девизне штедње, и најзаступљенији у оквиру новоположених девизних улога (52,3%). Каматне стопе на ове депозите ниже су него на депозите дуже рочности, и непромењене су у односу на претходно тромесечје (0,5%).

Код динарских депозита становништва, повећано је депоновање средстава на рокове краће од годину дана, а незнатно смањено за депозите дужих рочности. У структури новоположених депозита, и даље су најзаступљенији депозити рочности краћих од годину дана (96,5%), упркос томе што банке на њих зарачунавају најниже каматне стопе (у просеку 2,6%). Депозити с роком доспећа од једне до две године у Т2 су у просеку полагани по каматној стопи од 3,3%, а депозити с роковима дужим од две године по стопи од 4,3% на годишњем нивоу.

Предузећа су у Т2 незнатно смањила износ новоположених депозита. Посматрано по валутној структури, смањен је износ нових валутно индексираних и девизних депозита привреде (за 0,4 млрд динара). У истом периоду, динарски депозити су полагани у незнатно већем износу него у Т1 (за 0,1 млрд динара), тако да и даље чине преко четири петине (81,2%) новоположених депозита привреде. Привреда и даље, по правилу, депонује средства на рок до годину дана (преко 99% у случају динарских депозита, као и валутно индексираних и девизних депозита).

Динарска и девизна штедња

Динарска штедња становништва (резидената и нерезидената) положена код банака у Републици Србији је у Т2 2018. наставила да се повећава. Крајем јуна она је износила 53,3 млрд динара, што је за 1,8 млрд динара више у односу на март, а за 3,2 млрд динара од почетка године. То представља раст динарске штедње за 6,3% у П1 2018. године.

У структури динарске штедње, у Т2 је повећан износ депозита с роковима доспећа до једне године, а незнатно смањен износ депозита дужих рочности. У оквиру штедње рочности до годину дана, повећање динарске штедње остварено је код штедње свих рокова доспећа, изузев код рочности од једног до три месеца (која је смањена за 1,6 млрд динара). Посебно је био изражен раст штедње по виђењу (за 1,3 млрд динара) и штедње рочности од три до шест месеци (за 0,9 млрд динара), док је износ штедних улога положених на рок до једног месеца и на рок од шест до дванаест месеци повећан у мањој мери (за по 0,6 млрд динара, респективно). Стање штедних партија с роковима доспећа дужим од годину дана незнатно је смањено, упркос расту каматних стопа на ту штедњу⁴.

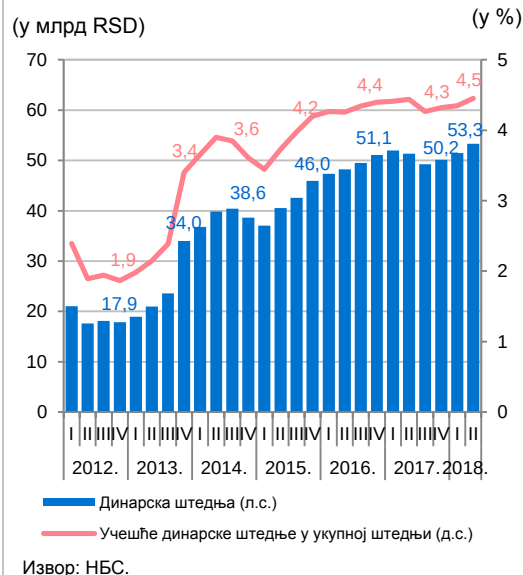
У оквиру динарске штедње, и даље су најзаступљенији штедни улози рочности до годину дана (86,9% укупне штедње), од чега се већи део односи на штедњу рочности од шест до дванаест месеци (53,0%), а на штедњу по виђењу односи се готово трећина штедних улога (30,4%).

Девизна штедња грађана наставила је да се повећава, и поред тога што су каматне стопе на девизне штедне улоге у Т2 у просеку смањене за 0,1 п.п., на 0,7%. Уз то, оне су и даље знатно ниже од каматних стопа на динарску штедњу. Средства на девизним рачунима грађана крајем Т2 достигла су износ од 9.687,3 млн евра, што је за 121,2 млн евра више него крајем Т1.

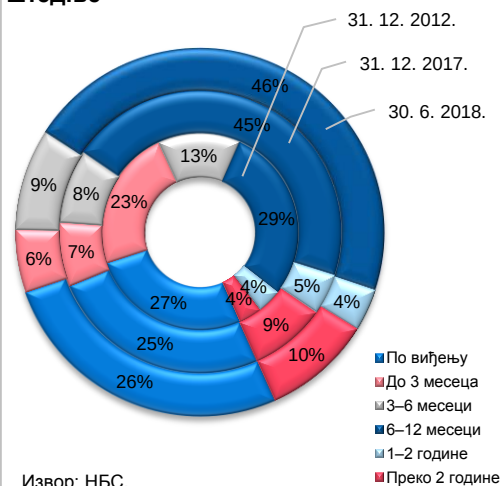
Пораст девизне штедње готово је у целости резултат раста штедње по виђењу (за 193,5 млн евра), која чини највећи део укупне девизне штедње грађана (63,1%). Девизна штедња орочена на дуже рокове углавном је смањена.

Валутна структура штедње побољшана је у Т2 – учешће динарске штедње у укупној штедњи крајем јуна износило је 4,5%, што је за 0,1 п.п. више него крајем марта.

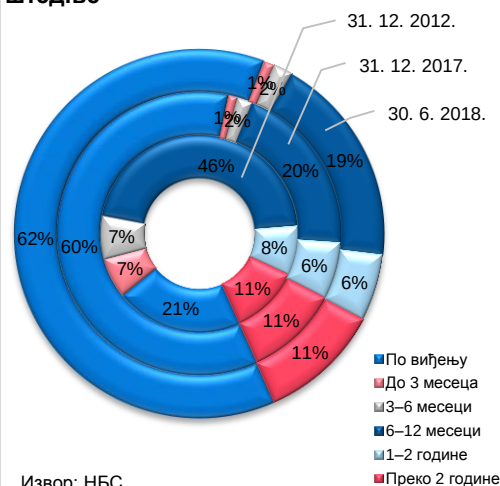
Графикон I.2.6. Динарска штедња

Графикон I.2.7. Рочна структура динарске штедње

Графикон I.2.8. Рочна структура девизне штедње

⁴ Каматне стопе на новоположене динарске депозите становништва рочности дуже од годину дана су у Т2 у просеку износиле 4,1%, што је за 0,7 п.п. више него у Т1.

Да ли је исплативије штедети у динарима или у девизама

У последњих шест година било је исплативије штедети у динарима него у еврима, и то и у дугом и у кратком року. Виша каматна стопа на штедњу у домаћој валути него на штедњу у еврима, ослобађање од обавезе плаћања пореза на приходе од камате на динарску штедњу, као и ниска инфлација и релативно стабилан девизни курс динара према евр, резултирали су већом исплативошћу динарске штедње.

Анализа исплативости штедње орочене на годину дана у јуну 2017. године показује да је у последњих годину дана било исплативије штедети у динарима него у еврима. Наиме, орочавањем 100.000 динара у јуну 2017. на годину дана по каматној стопи од 2,70%, у јуну 2018. штедиша би добио 102.700 динара. У истом периоду, орочавањем 100.000 динара у еврима, по каматној стопи од 0,51%, по истеку периода орочења штедиша би добио 97.237 динара (након одбитка пореза на приходе од камате), што је за 5.463 динара мање од штедише који је штедео у динарима.

Табела 1.2.1. Исплативост штедње орочене на годину дана

Врста штедње	Датум орочавања	Почетни улог	EUR/RSD - месечни просек (јун 2017.)	Каматна стопа (у %, п.а.)*	Датум доспећа	EUR/RSD - месечни просек (јун 2018.)	Износ улога на крају периода орочења	
							у RSD	у EUR**
Штедња у RSD	јун 2017.	100.000	122,0189	2,70	јун 2018.	118,1348	102.700	869
Штедња у EUR	јун 2017.	820	122,0189	0,51	јун 2018.	118,1348	97.237	823
Разлика у корист динарске штедње – орочење на годину дана							5.463	46
Разлика у корист динарске штедње – орочење на три месеца							643	5
Разлика у корист динарске штедње – орочење на две године							12.645	107
Разлика у корист динарске штедње – годишње реорочавање у периоду од шест година							32.019	271

*просечна пондерисана каматна стопа на новоположене динарске и депозите у еврима орочене до једне године.

**За штедњу у еврима, износ након умањења за порез по основу прихода од камате.

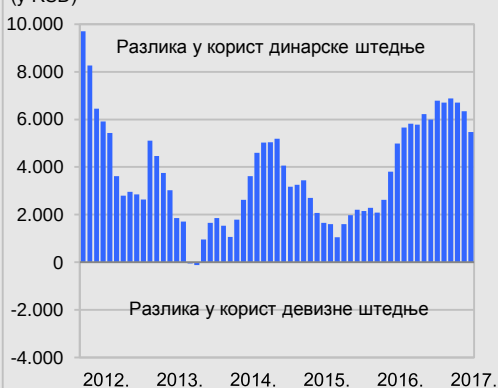
Поред тога, штедиша који би у било ком месецу или години у периоду од августа 2012. до јуна 2018. орочио 100.000 динара на годину дана, на крају периода орочења добио би више од штедише који би у истом периоду орочио на годину дана 100.000 динара у еврима (у 57 од укупно 59 потпериода орочења – Графикон 1.2.9). Изузетно, у децембру 2013. и јануару 2014. године, штедња у еврима је била незнатно исплативија од динарске штедње.

Динарска штедња исплативија је од штедње у еврима и на краће рокове (три месеца). Наиме, у већини посматраних потпериода орочења (у 55 од укупно 68 посматраних потпериода) од августа 2012. до јуна 2018. било је исплативије штедети у домаћој валути.

Такође, штедња у домаћој валути је исплативија од штедње у еврима и у дужим роковима (орочење на две године), и то у читавом посматраном периоду.

Анализа исплативости штедње орочене на годину дана, уз занављање штедног улога увећаног за камату (и умањеног за порез на приходе од камате код девизне штедње), показује да је у последњих шест година било исплативије штедети у динарима. Наиме, штедиша који је у августу 2012. положио 100.000 динара, и сваке године обнављао уговор, добио би у јуну 2018. године око 32.000 динара (након одбитка пореза код штедње у еврима) више од штедише који би у истом периоду и уз исте претпоставке положио 100.000 динара у еврима.

Графикон 1.2.9 Исплативост штедње орочене на годину дана (у RSD)

Извор : НБС

3. Динаризация јавног дуга

Динаризация јавног дуга у Т2 незнатно је смањена услед међувалутних промена.

Валутна структура јавног дуга

У Т2 је, првенствено као последица међувалутних промена, повећан износ јавног дуга. Крајем Т2, јавни дуг је износио 2.838,2 млрд динара, што је за 30,0 млрд динара више него крајем претходног тромесечја.

Посматрано по оригиналним валутама, умањен је део јавног дуга у еврима за 66,7 млн евра. Умањен је и део дуга у доларима (за 103,1 млн долара), као и део дуга према ММФ-у у износу од 8,0 милиона специјалних права вучења. И поред тога, износ јавног дуга у страној валути, исказано у динарима, у Т2 је повећан (за 25,7 млрд динара), као последица међувалутних промена – јачања долара према евр и динару.⁵

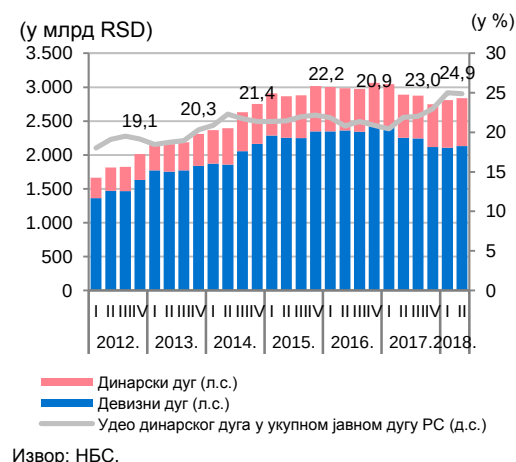
Динарски део јавног дуга повећан је током Т2 (за 4,2 млрд динара), по основу задужења на домаћем тржишту ХоВ. Валутна структура јавног дуга због тога је у Т2 незнатно погоршана у односу на Т1 – учешће јавног дуга у динарима у укупном јавном дугу је смањено (за 0,1 п.п.), и крајем јуна је износило 24,9%. Ипак, с обзиром на стратегију државе да се у 2018. за потребе задуживања емитују у највећој мери динарске хартије од вредности, може се очекивати даље повећање динарског јавног дуга у укупном јавном дугу (у П1 2018. повећано је за готово 2 п.п.). Највећи део јавног дуга и даље је изражен у еврима (40,0%), мада је и то учешће смањено у Т2 (за 0,8 п.п.). Једино је, услед наведених међувалутних промена, повећано учешће дуга у доларима (за 0,9 п.п., на 28,7%).

Примарно тржиште државних ХоВ

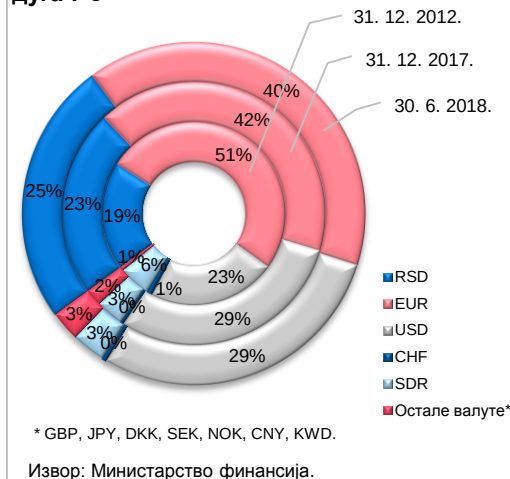
По основу задужења на домаћем тржишту ХоВ, јавни дуг је у Т2 повећан за 2,5 млрд динара, на 1.091,9 млрд динара. При томе, држава је повећала задужење на овом тржишту емисијом динарских ХоВ (за 4,2 млрд динара), док је смањено стање јавног дуга по основу продатих ХоВ у страној валути (за 1,7 млрд динара). Портфељ динарских државних ХоВ достигао је крајем Т2 износ од 699,4 млрд динара (укључујући и штедне обвезнице) и чини 64,1% портфеља државних ХоВ. У поређењу с Т1 2018, то учешће је у Т2 било веће за 0,3 п.п.

Слично као и у Т1, повећање портфеља динарских ХоВ током Т2 постигнуто је

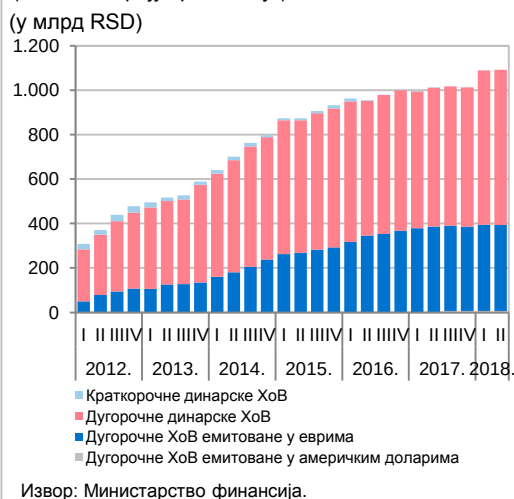
Графикон I.3.1. Учешће динарског дуга у укупном јавном дугу

Графикон I.3.2. Валутна структура јавног дуга PC

Графикон I.3.3. Рочна и валутна структура државних ХоВ емитованих на домаћем финансијском тржишту (стања на крају тромесечја)

⁵ Долар је у Т2 апрецирао према евр за 5,75%, а према динару за 5,18%. Динар је крајем Т2 апрецирао према евр за 0,27%.

задуживањем државе на најдуже рокове доспећа. Тако је јавни дуг повећан по основу продаје реперних (*benchmark*) ХоВ рочности пет година и десет година (за 25,0 млрд динара и 18,5 млрд динара, респективно). У истом периоду, смањен је дуг по основу динарских ХоВ с роком доспећа три године, као и две године (у износу од 34,6 млрд динара и 4,6 млрд динара, респективно).

По основу државних ХоВ емитованих на домаћем финансијском тржишту у страној валути, јавни дуг је смањен (за 2,7 млн евра) и крајем Т2 достигао је износ од 3.327,3 млн евра. При томе, повећана је просечна рочност портфеља ХоВ, с обзиром на то да је повећан дуг по основу ХоВ релативно дужих рочности (првенствено по основу емисије обвезница рока доспећа седам година у износу од 65,1 млн евра), док је смањено стање портфеља ХоВ краћих рокова доспећа (пре свега двогодишњег и трогодишњег рока доспећа – за 56,1 и 14,9 млн евра, респективно).

Секундарно тржиште државних динарских ХоВ

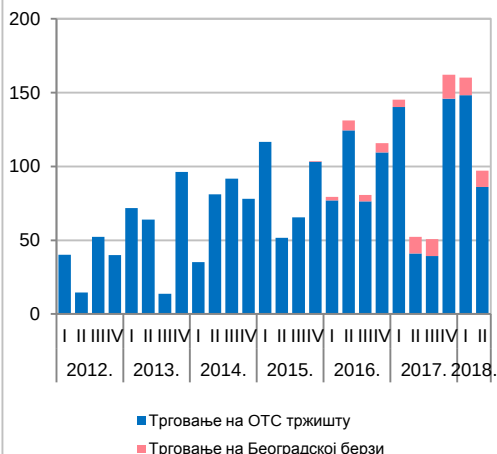
На секундарном тржишту државних динарских ХоВ, у Т2 је остварен промет у износу од 97,0 млрд динара, што је за 39% мање него у претходном тромесечју. Смањено је трговање ХоВ иницијалних рочности три године (за 36 млрд динара), и у мањим износима ХоВ рочности седам и десет година (за по 13 млрд динара) и пет година (за 4 млрд динара), док је једино повећано трговање ХоВ рочности две године (у износу од 3 млрд динара). Највише се трговало обвезницама најдужих рокова доспећа – десет година и седам година, које су чиниле готово две трећине укупног секундарног трговања.

Секундарни промет динарских државних ХоВ на Београдској берзи у Т2 био је за 0,9 млрд динара мањи него у претходном тромесечју и износио је 11,0 млрд динара. Трговање на том тржишту чинило је 11,3% укупног обима секундарног промета овим ХоВ.

На Београдској берзи у Т2 је забележено и трговање динарским ХоВ које је емитовала ЕБРД. Укупан промет овим ХоВ износио је 121,0 млн динара, што је за 79,7 млн динара мање него у претходном тромесечју.

Графикон I.3.4. Секундарни промет динарских државних ХоВ

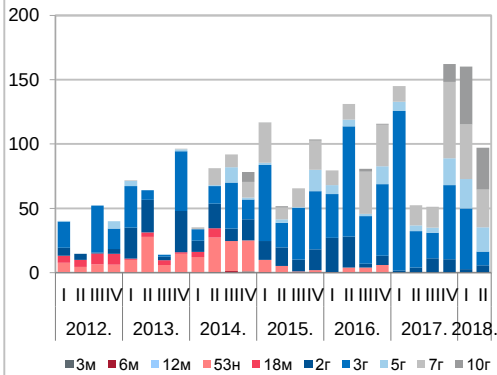
(у млрд RSD)

Извор: Министарство финансија и ЦРХоВ.

Графикон I.3.5. Секундарни промет динарских државних ХоВ, према рочној структури ХоВ

(у млрд RSD)

Извор: Министарство финансија и ЦРХоВ.

II. Инструменти заштите од девизног ризика

Народна банка Србије је у току Т2 наставила да организује редовне тромесечне и двонедељне своп аукције девиза. У истом периоду, резиденти су с банкама закључили трансакције терминске куповине девиза у укупном износу од 34,9 млн евра, што је за 11,9 млн евра мање него у претходном тромесечју.

1. Свop аукције девиза Народне банке Србије

У току Т2, организоване су 24 редовне тромесечне своп аукције девиза, на којима је Народна банка Србије своп продала и своп купила по 28,0 млн евра. Укупна тражња банака на тромесечним аукцијама своп продаје девиза износила је 181,0 млн евра, док је укупна тражња на тромесечним аукцијама своп куповине девиза износила 54,0 млн евра. Највећи обим реализације у Т2 забележен је у априлу, када је Народна банка Србије своп продала и своп купила по 12,0 млн евра. Просечни пондерисани прихваћени своп поени на тромесечним аукцијама своп продаје девиза у Т2 износили су 7.266, односно кретали су се у распону од 6.540 до 8.655, док су просечни пондерисани прихваћени своп поени на аукцијама своп куповине девиза износили 7.423, односно кретали су се у распону од 6.758 до 8.665.

Народна банка Србије је организовала и 24 редовне двонедељне своп аукције девиза. Укупна тражња банака на двонедељним аукцијама своп продаје девиза износила је 105,0 млн евра, док је укупна тражња на двонедељним аукцијама своп куповине девиза износила 35,0 млн евра. У току Т2 забележена је реализација само на двонедељним аукцијама које су организоване 1. јуна, када је Народна банка Србије своп продала и своп купила по 3,0 млн евра. Просечни прихваћени своп поени на овим аукцијама, на којима је Народна банка Србије своп продавала и своп куповала девизе износили су 1.080 и 1.100, респективно.

На свим аукцијама које је организовала, Народна банка Србије је своп продавала и своп куповала исти износ девиза, при чему је остварена позитивна разлика у своп поенима.

У току Т2 нису забележене међубанкарске своп трансакције купопродаје девиза за динаре (у претходном тромесечју такође није било закључених међубанкарских своп трансакција).

Табела II.1.1. Свop трансакције Народне банке Србије, тромесечни подаци
(у млн EUR)

Период	Свop продаја девиза	Тражња банака на аукцијама своп продаје девиза	Свop куповина девиза	Тражња банака на аукцијама своп куповина девиза
2012.	171,0	497,0	188,0	903,1
2013.	124,0	1.214,0	124,0	189,0
2014.	180,0	649,5	180,0	689,5
2015.	550,5	1.519,5	550,5	905,0
2016.	440,0	1.293,9	440,0	805,0
2017.	546,5	1.145,2	546,5	1.020,0
2018.				
Т1	102,0	300,0	102,0	301,0
Т2	310	286,0	310	89,0

Извор: НБС.

Табела II.1.2. Свop трансакције Народне банке Србије у 2018. години, месечни подаци
(у млн EUR)

Месец	Свop продаја девиза у првом краку				Свop куповина девиза у првом краку			
	3М		2Н		3М		2Н	
	Реали-зација	Тражња банака	Реали-зација	Тражња банака	Реали-зација	Тражња банака	Реали-зација	Тражња банака
Јануар	28,0	97,0	15,0	71,0	28,0	58,0	15,0	39,0
Фебруар	19,0	37,0	7,0	24,0	19,0	60,0	7,0	50,0
Март	33,0	41,0	0,0	30,0	33,0	46,0	0,0	48,0
Укупно Т1	80,0	175,0	22,0	125,0	80,0	164,0	22,0	137,0
Април	12,0	28,0	0,0	19,0	12,0	32,0	0,0	20,0
Мај	9,0	82,0	0,0	34,0	9,0	14,0	0,0	5,0
Јун	7,0	71,0	3,0	52,0	7,0	8,0	3,0	10,0
Укупно Т2	28,0	181,0	3,0	105,0	28,0	54,0	3,0	35,0

Извор: НБС.

2. Коришћење инструмената заштите од девизног ризика

Учешће терминске куповине у укупној куповини девиза резидената од банака у Т2 износило је 1,0% (1,5% у претходном тромесечју) и било је најниже у априлу – 0,4%. Укупно 13 домаћих предузећа у Т2 користило је могућност заштите од девизног ризика закључивањем ове врсте трансакција с банкама. Просечна пондерисана рочност терминске куповине девиза износила је 59 дана, при чему је најдужа рочност терминске трансакције забележена у мају – 224 дана. Просечна вредност уговора о терминској куповини девиза резидената износила је 0,4 млн евра.

У погледу валутне структуре терминске куповине девиза, учешће америчког долара износило је 15,2%, а учешће евра 84,8%.

У Т2 је забележена терминска продаја девиза од стране три резидента у укупном износу од 18,2 млн евра (20,0 млн евра у претходном тромесечју), просечне пондерисане рочности 411 дана.

Табела II.2.1. Девизне терминске трансакције резидената с банкама, тромесечни подаци

Период	Терминска куповина резидената			Терминска продаја резидената		
	Износ у млн EUR	Просечна пондерисана рочност у данима	Учешће у укупној куповини у %	Износ у млн EUR	Просечна пондерисана рочност у данима	Учешће у укупној продаји у %
2012.	754,7	38	6,7	1,3	18	0,0
2013.	533,8	24	5,0	1,4	39	0,0
2014.	430,0	24	5,0	0,8	49	0,0
2015.	531,0	16	4,8	1,5	77	0,0
2016.	450,5	22	3,9	12,9	263	0,1
2017.	388,8	37	3,0	17,1	349	0,2
2018.						
Т1	46,8	77	1,5	20,0	474	0,7
Т2	34,9	59	1,0	18,2	411	0,6

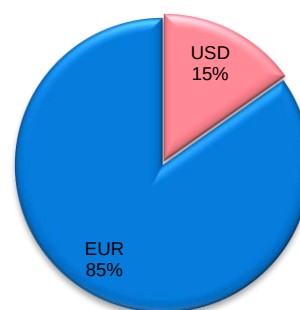
Извор: НБС.

Табела II.2.2. Девизне терминске трансакције резидената с банкама у 2018. години, месечни подаци

Месец	Терминска куповина резидената			Терминска продаја резидената		
	Износ у млн EUR	Просечна пондерисана рочност у данима	Учешће у укупној куповини у %	Износ у млн EUR	Просечна пондерисана рочност у данима	Учешће у укупној продаји у %
Јануар	24,6	84	2,5	3,0	365	0,4
Фебруар	10,0	61	1,1	12,8	512	1,5
Март	12,2	75	1,0	4,2	436	0,4
Укупно Т1	46,8	77	1,5	20,0	474	0,7
Април	4,4	33	0,4	3,7	329	0,4
Мај	24,5	89	2,1	11,2	411	1,2
Јун	6,0	19	0,5	3,3	508	0,3
Укупно Т2	34,9	59	1,0	18,2	411	0,6

Извор: НБС.

Графикон II.2.1. Валутна структура девизних форвард трансакција резидената с банкама у Т2 2018.

Извор: НБС.

Табела А. Показатељи динаризації пласмана, кредита и депозита
(у %)

Период*	Учешће динарских пласмана у укупним пласманима, постојећи послови			Учешће динарских кредита у укупним кредитима, нови послови**			Учешће динарских депозита у укупним депозитима, постојећи послови			Учешће динарских депозита у укупним депозитима, нови послови**		
	Привреда	Станов- ништво	Укупно	Привреда	Станов- ништво	Укупно	Привреда	Станов- ништво	Укупно	Привреда	Станов- ништво	Укупно
2008.	33,8	22,2	29,2				50,3	12,5	27,6			
2009.	26,2	22,1	24,7				52,5	10,9	25,6			
2010.	32,2	27,6	30,5	41,8	50,5	43,4	45,0	8,5	19,8	51,4	2,7	25,0
2011.	27,3	32,6	29,2	33,3	44,0	36,0	44,9	10,1	21,5	51,3	3,8	32,8
2012.	24,2	35,1	28,0	27,5	55,8	32,4	43,9	8,8	19,3	62,0	4,6	38,1
2013.	20,0	37,9	26,8	29,9	63,6	37,6	52,4	11,5	23,1	65,2	8,2	44,1
2014.	25,0	41,0	31,2	27,6	63,7	38,1	53,6	12,3	24,5	67,6	12,3	46,5
2015.	19,4	42,8	28,6	20,1	64,3	32,3	55,6	13,9	27,2	69,1	16,0	52,8
2016.	19,4	47,0	31,2	21,5	74,1	36,8	54,0	15,8	28,8	69,3	20,1	56,6
T1 2017.	19,1	47,9	31,7	19,5	70,5	37,6	51,8	15,4	27,5	77,9	27,3	68,7
T2 2017.	19,4	49,4	32,8	20,8	69,7	37,6	53,3	16,0	28,5	71,2	24,4	61,6
T3 2017.	17,5	50,8	32,4	16,9	72,3	32,8	54,4	15,7	29,1	78,1	22,7	68,5
T4 2017.	17,5	51,8	33,0	20,6	71,5	36,8	56,5	16,9	30,8	74,5	18,9	58,7
T1 2018.	16,2	51,9	32,5	17,3	71,4	37,7	56,0	16,5	29,9	81,1	19,7	67,5
T2 2018.	14,6	52,8	32,3	18,4	75,1	39,8	55,1	17,3	30,5	81,2	24,0	69,5

* Показатељи се односе на крај периода, уколико није наведено другачије.

** Показатељи су добијени на основу података о износу новоодобрених кредита банака и новоположених депозита код банака у току периода. Показатељи за 2010. годину односе се на период септембар–децембар 2010.

Извор: НБС.

Табела Б. Валутна структура штедне становништва и јавног дуга

Период*	Штедна становништва			Јавни дуг Републике Србије (централни ниво власти)				
	Динарска штедња (у млн RSD)	Девизна штедња (у млн EUR)	Укупно штедња** (у млн RSD)	Учешће динарске штедње у укупној штедњи (у %)	Износ јавног дуга у динарима (у млрд RSD)	Износ јавног дуга у инострану валути (у млрд RSD)	Укупно јавни дуг (у млрд RSD)	Учешће динарског дела јавног дуга у укупном јавном дугу (у %)
2008.	10.575,0	4.679,1	425.145,0	2,5	19,9	758,1	778,0	2,6
2009.	12.400,0	5.904,5	578.577,0	2,1	120,6	823,8	944,4	12,8
2010.	13.848,7	7.105,8	763.495,8	1,8	187,1	1.095,4	1.282,5	14,6
2011.	19.664,1	7.611,2	816.110,9	2,4	248,9	1.298,6	1.547,5	16,1
2012.	17.882,9	8.272,3	958.597,0	1,9	385,4	1.629,3	2.014,8	19,1
2013.	34.015,4	8.418,5	999.125,2	3,4	469,1	1.840,0	2.309,0	20,3
2014.	38.615,1	8.524,6	1.069.732,9	3,6	588,6	2.164,6	2.753,2	21,4
2015.	45.968,2	8.628,6	1.095.435,6	4,2	668,9	2.349,7	3.018,6	22,2
2016.	51.063,9	8.987,3	1.160.744,3	4,4	639,8	2.424,8	3.064,6	20,9
T1 2017.	51.994,0	9.084,2	1.178.145,0	4,4	622,6	2.420,5	3.043,1	20,5
T2 2017.	51.316,7	9.136,9	1.155.495,5	4,4	632,9	2.254,8	2.887,7	21,9
T3 2017.	49.261,5	9.262,9	1.154.930,1	4,3	633,6	2.244,1	2.877,7	22,0
T4 2017.	50.152,0	9.373,2	1.160.614,5	4,3	632,5	2.117,2	2.749,7	23,0
T1 2018.	51.495,8	9.566,1	1.183.980,6	4,3	702,0	2.106,2	2.808,2	25,0
T2 2018.	53.311,8	9.687,3	1.197.067,2	4,5	706,3	2.131,9	2.838,2	24,9

* Показатељи се односе на крај периода.

Извор: НБС, Министарство финансија.

Табела В. Преглед мера и активности које иду у прилог повећању динаризаџије

Период доношења мере/спровођења активности	Опис мере/активности	Очекивани ефекти
Мај 2011.	LTV лимит за валутно индексиране хипотекарне кредите износи 80%, док за динарске није прописан. У децембру 2017. овај лимит је у блажен на 90% у случају када се кредит одобрава у оквиру мера подршке државе одређеним категоријама физичких лица.	Обезбеђење преференцијалног третмана динарског кредитирања становништва.
Мај 2011.	Прописано минимално обавезно учешће/депозит за девизне и валутно индексиране кредите физичким лицима (изузев хипотекарних кредита) у износу од 30%.	Обезбеђење преференцијалног третмана динарског кредитирања становништва.
Од маја 2011.	Ограничење односа нето отворене девизне позиције у односу на капитал од 2011. износи 20% (повећан са 10% ради стимулсања кредитне активности).	Ограничење износа валутно индексираних и девизних пласмана у односу на девизне изворе.
Децембар 2011.	Прописано је да се, код оглашавања кредитних и депозитних услуга и послова лизинга када огласна порука садржи нулмерички податак, недвосмислено наведе на репрезентативном примеру валуту у којој се услуга одобрава. Прописано је да су банка и давалац лизинга дужни да финансијску услугу кориснику понуде у динарима, осим ако корисник не захтева другачије.	Промовисање заштите од валутног ризика за кориснике финансијских услуга.
Април 2012.	Народна банка Србије и Влада Републике Србије потписале Меморандум о стратегији динаризаџије финансијског система Србије.	Дефинисање циљева, мера и активности које ће Народна банка Србије и Република Србија предузимати ради јачања поверења у националну валуту и њену употребу у финансијском систему.
Мај 2012.	Societe Generale Banka Srbija a.d. Beograd емитовала је прву динарску банкарску обвезницу на домаћем тржишту, без валутне клаузуле, с трогодишњим роком доспећа.	Развој тржишта капитала.
Септембар 2012.	Усвајањем Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана, порез на камату на девизну штедњу повећан је са 10% на 15%.	С обзиром на то да је приход од камате на динарску штедњу изузет од пореза на доходак грађана, ова мера представља подстицај грађанима да мање штеде у иностранству, а више у динарима.
Новембар 2012.	Erste bank a.d. Novi Sad емитовала је динарску обвезницу двогодишњег рока доспећа.	Развој тржишта капитала.
2012.	У ликвидна потраживања првог реда укључени су и 90% фер вредности ХоВ РС у динарима, чија је минимална рочност три месеца. За девизне ХоВ није предвиђена ова могућност (на ова потраживања се не примењује корективни фактор, што је битно код утврђивања показатеља ликвидности односно реализације прописаних реглаторних захтева у том смислу).	Стимулсање банака да у већој мери користе динарске изворе финансирања.
Април 2013.	Народна банка Србије је динарске ХоВ без валутне клаузуле које су емитовале МФО с највишим кредитним рејтингом уврстила у портфељ ХоВ којима се у рше операције на отвореном тржишту Народне банке Србије, као и у листу прихватањивог колатерала при одобравању кредита Народне банке Србије за дневну ликвидност и краткорочних кредита на бази залог ХоВ.	Развој тржишта капитала, кроз подстицај банкама да у својим портфељима држе динарске ХоВ које су емитовале МФО за финансирање кредита.
Новембар 2013.	Народна банка Србије у својила Одлуку о условима и начину обављања кредитних послова са иностранством у динарима, којом се генеришу подстицајнији услови под којима међународна финансијска институција и развојна банка или финансијска институција чији је оснивач страна држава (МФО) могу одобравати динарске кредите домаћим банкама, правним лицима и предузетницима, као и у слову под којима домаћа банка може одобрити динарски кредит нерезиденту и начини на који их одобрава.	Повећање кредитне активности домаћих банака у динарима.
Мај 2014.	Влада Републике Србије у својила је програм за субвенционисање динарских кредита привреди.	Повећање динаризаџије кредита – привременог карактера.
Октобар 2014.	Држава је први пут емитовала динарску обвезницу десетогодишњег рока доспећа.	Развој финансијског тржишта и формирање криве приноса за дуже рочности, што омогућава банкама да одреде цену дугорочних динарских кредита.
Новембар 2015.	Дугорочне државне ХоВ укључене су на прам листинг Београдске берзе.	Повећање ликвидности и развој секундарног тржишта државних ХоВ.
Јануар 2016.	Стопа обавезне резерве на део девизне основце коју чине динарске обавезе индексиране девизном клаузулом повећана је на 100% с дотадашњих 50% (колико је износила од јуна 2012. године).	Дестимулсање коришћења динарских депозита индексираних валутном клаузулом.
Фебруар 2016.	Држава је први пут емитовала бенчмарк обвезницу у динарима у већем износу, с циљем да се путем реотварања емисије, ова обвезница продаје у више пута у току године.	Повећање ликвидности и развој секундарног тржишта државних динарских ХоВ.
Октобар 2016.	У понуди домаћих банака појавили су се стабилни кредити у динарима који нису валутно индексирани, по релативно повољним условима (стопама испод 5%), с дугим периодом отплате (до 30 година).	Раст дугорочног кредитирања становништва у динарима.
Децембар 2016.	На домаћем финансијском тржишту емитована је прва обвезница у динарима чији је емитент међународна финансијска институција – EBRD. Емитоване су обвезнице номиналне вредности 2,5 млрд динара.	Развој финансијског тржишта.
Јун 2017.	На Београдској берзи, отворено је прво трговање обвезница у динарима које је емитовала EBRD (у износу од 60 млн динара).	Развој секундарног финансијског тржишта.
Јун 2017.	Део средстава које је EBRD прибавила емисијом динарских обвезница на домаћем тржишту пласиран је привреди посредством домаћих банака. Кредити су намењени махом за финансирање пољопривреде и рефинансирање.	Повећање динаризаџије кредита привреди.
Јун 2017.	Народна банка Србије утврдила је стопу заштитног слоја капитала за структурни системски ризик у висини од 3% укупних девизних и девизно индексираних пласмана банака одобрених привреди и становништву у Републици Србији, за банке код којих је учешће девизно индексираних пласмана привреди и становништву укупним пласманима привреди и становништву веће од 10%.	Ограничавање ризика евроизације, који је један од кључних структурних, нецикличичких системских ризика по стабилност финансијског система у Србији.
Децембар 2017.	Држава је емитовала нову врсту обвезница на домаћем финансијском тржишту – штедне обвезнице.	Развој финансијског тржишта промоцијом алтернативног вида штедне и омогућавањем лакшег приступа тржишту државних ХоВ за грађане.
Од априла 2018. (последња промена), као и пре тога	Диференцијација стопе ренерације ОР: за динарску ОР износи 125%, док се на девизну не плаћа камата.	Стимулсање банака да у већој мери користе динарске изворе финансирања.
Јун 2018.	Донет је Закон о финансијском обезбеђењу.	Обезбеђивање и унапређивање правне сигурности и ефикасности у извршавању обавеза на финансијском тржишту (регулсање питања уговарања и коришћења финансијског колатерала као и процедура за намирање потраживања), као предулова за даљи развој финансијског тржишта.

Методолошке напомене

- Показатељи динаризације, за сваку категорију, представљају учешће износа динарске компоненте у укупном износу те категорије.
- Под пласманима се подразумевају динарски кредити и девизни кредити (који обухватају и кредите код којих је уговорена примена девизне клаузуле), дати депозити, ХоВ, акције предузећа и потраживања по каматама и накнадама. Динарски пласмани су пласмани одобрени у динарима без девизне клаузуле. Под девизном клаузулом се подразумева валутна клаузула у смислу закона којим се уређује девизно пословање, као и свака друга клаузула којом се утврђује заштита од ризика промене курса динара.
- Сектор привреде (предузећа) укључује јавна предузећа и привредна друштва. Јавна предузећа су предузећа која обављају активности у општем (јавном) интересу и која је основала држава. У оквиру привредних друштава обухваћени су и комитенти банака у области здравства и образовања који се не финансирају из буџета (приватне клинике, болнице, школе и остале институције које накнаде за своје услуге наплаћују на основу трошкова производње).
- Сектор становништва укључује домаћа физичка лица, страна физичка лица – резиденте, приватна домаћинства са запосленим лицима, регистроване пољопривредне произвођаче и предузетнике, као и непрофитне институције које пружају услуге становништву (НИПУС).
- Пласмани су исказани по бруто принципу, што значи да нису умањени за исправке вредности. При искључивању ефеката курса узет је у обзир курс динара према еврџ, америчком долару, швајцарском франку, британској фунти и јапанском јену.
- Према методологији Европске централне банке, у категорију новоодобрених кредита укључују се и репрограмирани кредити.
- Депозити укључују динарске депозите и девизне депозите (укључујући и валутно индексирани депозите).
- Штедња становништва укључује штедњу резидената и штедњу нерезидената.
- Јавни дуг Републике Србије односи се на дуг централног нивоа власти.

Списак графикана и табела

Графикони

I.1.	Показатељи динаризације	1
I.1.1.	Учешће динарских пласмана у укупним пласманима привреди и становништву	1
I.1.2.	Секторска структура пласмана	2
I.1.3.	Учешће динарских кредита у новоодобренем кредитима привреди и становништву	2
I.1.4.	Новоодобрен кредити привреди и становништву у Т2 2018, по наменама	3
I.1.5.	Динаризација новоодобрен кредити привреди и становништву, по наменама	3
I.1.6.	Каматне стопе на новоодобрене кредити привреди	3
I.1.7.	Каматне стопе на новоодобрене кредити становништву	4
I.2.1.	Учешће динарских депозита у укупним депозитима привреде и становништва	4
I.2.2.	Секторска структура депозита	4
I.2.3.	Рочна структура новоположених депозита привреде и становништва у Т2 2018.	5
I.2.4.	Динаризација новоположених депозита привреде и становништва, према рочној структури	5
I.2.5.	Каматне стопе на новоположене депозите становништва	5
I.2.6.	Динарска штедња	7
I.2.7.	Рочна структура динарске штедње	7
I.2.8.	Рочна структура девизне штедње	7
I.2.9.	Исплативост штедње орочене на годину дана	8
I.3.1.	Учешће динарског дуга у укупном јавном дугу	9
I.3.2.	Валутна структура јавног дуга РС	9
I.3.3.	Рочна и валутна структура државних ХоВ емитованих на домаћем финансијском тржишту	9
I.3.4.	Секундарни промет динарских државних ХоВ	10
I.3.5.	Секундарни промет динарских државних ХоВ, према рочној структури ХоВ	10
II.2.1.	Валутна структура девизних форвард трансакција резидената с банкама у Т2 2018.	12

Табеле

I.2.1.	Исплативост штедње орочене на годину дана	8
II.1.1.	Своп трансакције Народне банке Србије	11
II.1.2.	Своп трансакције Народне банке Србије у 2018. години, месечни подаци	11
II.2.1.	Девизне терминске трансакције резидената с банкама, тромесечни подаци	12
II.2.2.	Девизне терминске трансакције резидената с банкама у 2018. години, месечни подаци	12
Табела А	Показатељи динаризације пласмана, кредита и депозита	13
Табела Б	Валутна структура штедње становништва и јавног дуга	13
Табела В	Преглед мера и активности које иду у прилог повећању динаризације	14